

Molnár H. Lajos

Mitől nem szabad?

Nemrég a sajtónap apropóján megkérdezte tőlem valaki, milyen sajtót szeretnék, azaz mit foglalnék bele feltétlenül a készülő médiatörvénybe. Akkor, ott és annak a kérdezőnek személyes okok miatt nem válaszoltam. Pedig mint olvasónak, és különösen mint egy vidéki napilapnál kényszerűségből gyakorló újságírónak, van egy-két elképzelésem.

Természetesen *szabad* magyar sajtót szeretnék.

Tudom, ez így nem túl eredeti, mondhatni, meglehetősen tág térben csapongásra és különböző értelmezési módokra lehetőséget adó óhaj, ezért megpróbálom „kibontani”, „szűkíteni”...

Az ilyenfajta „elégedetlenkedőt” a legfőbb helyről kapásból vágják szájon azzal, hogy mit akar, hiszen máris szabadnak látjuk, és ezzel a „bizonyos értelemmel” van csakis bajom.

Mert először is, szabad a pálya boldognak-boldogtalannak, becsületessé, tollforgatóknak és (főleg!) becstelenségnek, írástudóknak és analfabétáknak, ál-új-újságírónak és pennás hatalmát átmentetnek...

Mondják, van immár szólás-szabadság a „médiában”, nem kell azt a bizonyos egypárt-államot szolgálni. Nekem úgy rémlik, igen sokan most is egy államot vagy egy pártot szolgál-

nak. Persze, születtek úgynevezett független lapok. Ezeknél a rendszerváltásnak titulált átmeneti állapot jellegzetes változásaként fedezem fel, hogy nem egy, hanem minimum hat párház felé kapkodják a fejüket, hogy ezt se sértsük, azzal is legyünk jóban, sosem lehet tudni, mi lesz holnap...

A tegnap még vörös csillagot hordó újságíró (főállás), amúgy önkéntes rendőr (főbb állás), ma a koronás címert hordva jelvényként annyiban maradt következetes, hogy továbbra is az éppen aktuális hatalmat szolgálja. Persze nem meggyőződésből vagy „átértékelt ideológiai szemléletből kifolyólag”. Csak „túlélni”, csupán „átmenteni”, mindössze fennmaradni akar – nem szeretne visszamenni az esztergályos szakmába...

Szabaddá vált sajtóorgánumainkban szabad élezni a bírálat bicskáját, de ezzel volt bajtársakat, munkásöröket, letűnt kiváltságokat élvező, égi összefonódások kibogozhatatlan szálain megbúvókat riogatni, uram bocsá', bántani nem lehet (szabad, csak nem jelenhet meg), mert helyén maradt a főszerkesztő, a helyettese, az olvasószerkesztő, és nagyjából az egész banda. Nem baj, hogy a „megváltozott körülmények” ellenére sem tudják egyeztetni az alanyt az állítmánnyal, nem gond, hogy majd mindegyik írassuk ezzel az abszolút eredeti indítással

készül, hogy „nem tudom, más hogy van vele, de én...”, stb. Szóval, utolsó szempont a szakmai rátermettség, igényesség és hasonlók, első a rosszul értelmezendő „megbízhatóság”, a „lojalitás”...

Az újszülött sajtótermékek „produkcióiból” ítélve, ezeknél a munkatárs-toborzás elsőrendű mérvadója a „ki vág oda (ordít, átkozódik, káromkodik és hasonlók) nagyobbat?” lehet. „Le a bűdös izével!” (Az *izé* a nemtetszés szerint behelyettesítendő.) Aki cifrán tud sértegetni, látványosakat rúgni (a célzott lelket vagy ülepet a „lapkonceptió” válogatja), annak szabad a sajtó. Aki lagymatagon tapogatózik (legalább!) az igazság körül, annak szabad az út. A „szólásszabadságot” meglovagoló vitézek közül ismerek olyat, aki alig két esztendő alatt rúgkapált – munkaadója elvárása szerint – hol a szocialisták, hol a szabad, hol a fórumos demokraták ellen. És mintha senki nem venné észre (szerintem nem is lehet mindenre figyelni), nemrég lett főszerkesztő egy negyedik párt „színeiben”...

Mivel ez nem tanulmány, hanem töprengéstörődék egy kérdés kapcsán, hát befejezem. Tehát: *dilettánsoktól, gerinctelenektől, hóbörgőktől, hazugoktól, hülyéktől szabad magyar sajtót* szeretnék. Tudom, hogy ez jó ideig – torgyánosan szólva – „illuzórikus vágyálom”.